

VỀ THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC BẬC TRUNG HỌC HUYỆN BÌNH CHÁNH

Th.S NGUYỄN MINH CHÂU

Trưởng Phòng Giáo dục Huyện Bình Chánh Tp. HCM

I. ĐẶC ĐIỂM VỀ HUYỆN BÌNH CHÁNH

Bình Chánh là huyện ngoài thành của thành phố Hồ Chí Minh nằm về phía Tây – Tây Nam của thành phố, cách trung tâm thành phố khoảng 15km.

Với vị trí cửa ngõ phía Tây vào nội thành thành phố Hồ Chí Minh, nối liền với các trục đường giao thông huyết mạch của phía Nam như đường Quốc lộ 1A, các tuyến đường liên tỉnh lộ 10 nối liền với khu công nghiệp Đức Hòa (Long An), đường Nguyễn Văn Linh nối từ Quốc lộ 1A đến khu công nghiệp Nhà Bè, khu chế xuất Tân Thuận Quận 7 và khu dân cư Phú Mỹ Hưng. Quốc lộ 50 đi ngang qua nối Bình Chánh với huyện Cần Giuộc, Cần Đước (Long An). Bình Chánh trở thành cầu nối giao lưu kinh tế và giao thông đường bộ giữa thành phố Hồ Chí Minh với vùng đồng bằng sông Cửu Long và vùng trọng điểm kinh tế phía Nam đã và sẽ mở ra nhiều triển vọng thúc đẩy phát triển kinh tế xã hội trên địa bàn Huyện.

Bình Chánh có diện tích tự nhiên là 25226,86 ha, chiếm diện tích 12% diện tích toàn thành phố (209.501 ha) với 15 xã và một thị trấn. Dân số huyện thuộc dân số trẻ, theo kết quả điều tra ngày 01/01/2004 với dân 311,017 người, đa số là dân tộc Kinh.

Là một huyện được tách ra sau 3 năm (12/2003) nhưng dân số và diện tích của Huyện còn quá lớn so với các quận, huyện khác của thành phố. 65% dân cư nông thôn sống bằng nghề thuần nông. Gồm 30% số xã ở vùng sâu, vùng xa (5 xã). Hằng năm Huyện lại tiếp nhận số lượng lớn dân nhập cư có cuộc sống không ổn định, trình độ văn hóa thấp, chủ yếu lao động phổ thông chưa có nghề nghiệp.

Phát huy truyền thống của một huyện có nhiều xã anh hùng lại được quan tâm chỉ đạo của thành ủy, của ủy ban nhân dân thành phố Hồ Chí Minh. Huyện ủy, ủy ban nhân dân huyện Bình Chánh luôn luôn sâu sắc, nỗ lực chỉ đạo thể hiện hoá nghị quyết Huyện Đảng bộ lần IX nhiệm kỳ (2005-2010).

Từ đó có sức loan tỏa khắp nơi trong Huyện. Kinh tế huyện tiếp tục gia tăng, chính trị xã hội phát triển ổn định, an ninh quốc phòng được giữ vững, đời sống của nhân dân được nâng cao rõ rệt về vật chất lẫn tinh thần. Đặc biệt công tác phổ cập xoá mù được nhân dân hưởng ứng và các cấp lãnh đạo hết sức quan tâm chăm lo.

II. TÌNH HÌNH CHUNG VỀ GIÁO DỤC HUYỆN BÌNH CHÁNH

Được sự quan tâm chỉ đạo của Huyện ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân Huyện và chỉ đạo về chuyên môn của Sở giáo dục đào tạo Tp.Hồ Chí Minh. Ngành Giáo dục Huyện Bình Chánh không ngừng phát triển về số lượng trường lớp và chất lượng giáo dục.

- Mầm non :
 - 16 trường mầm non, mẫu giáo công lập (trong đó 10 trường mầm non, 6 trường mẫu giáo).
 - 14 trường, lớp tư thực (14 trường, 30 nhóm lớp)
- Tiểu học :
 - Có 26 trường (trong đó có 1 trường chuyên biệt Rạng Đông)
 - Số lớp 507, số học sinh : 18.322 (lớp 1 : 4370; lớp 2 : 3772; lớp 3 : 321; lớp 4: 3634; lớp 5 : 3336).
 - Số học sinh người dân tộc : 73 người.
- Trung học cơ sở :
 - Có 17 trường tự lập được phân bố mỗi xã một trường (Riêng xã Vĩnh Lộc A có 2 trường).
 - Số lớp 310 lớp, số học sinh : 12.618. Trong đó người dân tộc : 55 (lớp 6 : 3521; lớp 7 : 3257; lớp 8 : 3110; lớp 9 : 2730).
- Trung học phổ thông :
 - Có 3 trường được phân bố cách đều 3 vùng của Huyện (Bắc, Nam và gần trung tâm Huyện lỵ) mỗi trường thu nhận học sinh từ 5,6 xã thị trấn).
 - + Trường THPT Bình Chánh : trên 1.700 HS
 - + Trường THPT Đa Phước : khoảng 800 HS
 - + Trường THPT Lê Minh Xuân : trên 1.400 HS
- Huyện đã hoàn thành xoá mù và phổ cập tiểu học từ năm 1995 : được ủy ban nhân dân thành phố công nhận phổ cập cấp THCS năm 2002 và phấn đấu đến năm 2008 toàn huyện phổ cập bậc trung học

A. Cơ sở vật chất, kỹ thuật của thư viện trường THCS trong huyện cả huyện có 17 trường THCS đều có 17 thư viện hoạt động ở mỗi trường :

Huyện Bình Chánh nằm cách xa trung tâm văn hoá của thành phố, lại là huyện mới chia tách nên những cơ sở văn hoá ở xã thị trấn và huyện còn thiếu thốn thư viện đại chúng của huyện xã chưa có.

Từ thực tế khó khăn của huyện, ngành giáo dục đã ý thức được tầm quan trọng của sách báo tạp chí và văn hóa phẩm nó sẽ tác động đến con người làm tăng thêm vẻ đẹp giáo dục “nhân lễ, nghĩa, trí, tín”. Đặc biệt được sự quan tâm chỉ đạo của Bộ giáo dục-đào tạo ban hành QĐ01/01/2000 về tiêu chuẩn thư viện trường học. Ngành giáo dục Huyện Bình Chánh đã tranh thủ sự chỉ đạo của Huyện ủy, ủy ban nhân dân Huyện để tham mưu

kinh phí đầu tư xây dựng trường lớp trong đó có thư viện : xây mới, nâng cấp và đầu tư trang thiết bị, sách, báo tạp chí :

1. Tình hình cơ sở vật chất, sách, báo, tạp chí và mức độ thư viện đánh giá theo QĐ01 :

Số TT	Đơn vị trường (THCS)	Đánh giá thư viện theo QĐ01		Phòng đọc kho chứa (PT)	Sách				Ghi chú
		Đạt chuẩn	Tiên tiến		Tham khảo	Nghiệp vụ	Giáo khoa	Tạp chí	
01	Nguyễn Thái Bình	x		72m ²	2250	938	2337	300	
02	Phong Phú	x		48m ²	2050	1620	3000	500	
03	Đa Phước	x		48m ²	2000	800	2500	400	
04	Qui Đức		x	90m ²	6823	1912	4364	530	
05	Hung Long	x		48m ²	5000	1520	4000	550	
06	Tân Quý Tây	x		48m ²	2100	2000	7700	550	
07	Bình Chánh		x	72m ²	5000	2750	5150	800	
08	Nguyễn Văn Linh	x		72m ²	1580	1190	2900	500	
09	Tân Túc	x		48m ²	2600	2000	5250	500	
10	Tân Kiên	x		48m ²	3300	3384	2710	600	
11	Tân Nhựt	x		90m ²	2500	2000	3000	500	
12	Lê Minh Xuân	x		48m ²	1700	1100	5000	400	
13	Gò Xoài	x		72m ²	1376	1300	3000	160	
14	Phạm Văn Hai		x	48m ²	3500	2000	4500	500	
15	Nguyễn Văn Kiệp	x		48m ²	2400	900	2500	600	
16	Vĩnh Lộc A	x		48m ²	2120	500	3700	500	
17	Vĩnh Lộc B	x		48m ²	1300	700	4250	500	

- Cả huyện có 100% thư viện đạt chuẩn QĐ01 của Bộ Giáo dục- Đào tạo. 3 thư viện tiên tiến tỉ lệ 17,6%. Có thêm 3 thư viện đề nghị Sở Giáo dục- Đào tạo xét công nhận cuối năm 2006-2007, nâng tỉ lệ lên 35,2%.

- Mỗi trường đều có bố trí 1 phòng thư viện (dùng làm kho và phòng đọc vị trí gần trung tâm trường, tạo thuận lợi cho giáo viên và học sinh mượn và đọc sách).

- Tỉ lệ có sách : đạt chuẩn trên 2 bản/học sinh. Có nhiều trường tỉ lệ có sách lên đến 6,7 bản/học sinh.

- Đảm bảo đủ sách cho giáo viên và cán bộ quản lý giảng dạy.
- Thường xuyên duy trì tủ sách giáo khoa dùng chung, giúp cho học sinh mượn và thuê sách theo QĐ57 liên bộ tài chính giáo dục.

+ Sách tham khảo được bổ sung hằng năm theo nhiều nhà xuất bản trung ương, địa phương và nhà xuất bản chuyên ngành, nhưng tập trung bổ sung theo danh mục sách của nhà xuất bản giáo dục được Bộ giáo dục- đào tạo hướng dẫn dùng làm sách tham khảo trong nhà trường.

- Bên cạnh các tư sách trong thư viện. Báo và tạp chí được quan tâm vì đây là kênh thông tin tiện lợi và hữu hiệu phù hợp thị hiếu và điều kiện hiện nay cho nên ngành giáo dục Huyện đã chỉ đạo thư viện các trường phải trang bị đầy đủ các loại sách và tạp chí đang phát hành trên thị trường nhưng phải chọn lọc cho phù hợp với thư viện chuyên ngành giáo dục.

B. Đội ngũ cán bộ thư viện :

Cán bộ thư viện là “linh hồn” của thư viện. Khi đánh giá một thư viện không dừng lại thư viện đó có bao nhiêu bản sách mà phải đánh giá tên sách đó phục vụ cho ai? Tác dụng của nó như thế nào? Thư viện đó phục vụ ra sao? Nghĩa là thư viện không còn đơn thuần là kho sách, là vật chất mà được kết tinh bởi giá trị trí tuệ, tâm hồn. Cho nên vai trò của cán bộ thư viện rất lớn trong trường học góp phần thành công giảng dạy và học tập. Chính vì thế mà ngành Giáo dục Huyện Bình Chánh quan tâm phân bố mỗi trường đều có cán bộ chuyên trách thư viện có đủ chuyên môn đảm nhận công việc.

Toàn huyện có 17 thư viện trường. Được bố trí 17 cán bộ thư viện có nghiệp vụ. Trong đó 01 : cao đẳng thư viện đào tạo tại Trường Cao đẳng văn hoá nghệ thuật TP.Hồ Chí Minh, 03 có trình độ trung cấp thư viện được đào tạo tại trường văn hoá – nghệ thuật Tp.Hồ Chí Minh. 13 có trình độ sơ cấp thư viện (đào tạo liên kết giữa Sở giáo dục – đào tạo TP.HCM với trường văn hoá – nghệ thuật TP.HCM).

Trong 17 cán bộ thư viện có 3 giáo viên tốt nghiệp Cao đẳng Sư Phạm chuyển sang làm công tác thư viện. Còn lại 14 cán bộ tốt nghiệp trung học phổ thông vào làm thư viện và sau đó được học nghiệp vụ thư viện.

Đa số cán bộ thư viện là nữ 15/17. Chiếm tỉ lệ 88,2%. Có nhiều anh chị gắng bó với nghề từ 15,20 năm. Họ yêu nghề và gắng bó với công việc.

C. Thư viện hoạt động :

Thư viện trường học là thư viện chuyên ngành giáo dục – đào tạo. Cho nên chức năng và nhiệm vụ của nó, phải gắn chặt với hoạt động dạy và học. để đẩy mạnh hoạt động, thư viện trường học Huyện Bình Chánh thực hiện tốt quyết định 61 của Bộ giáo dục – đào tạo (quyết định về tổ chức hoạt động thư viện) về tổ chức Hiệu trưởng các trường ra quyết định thành lập tổ mạng lưới thư viện. Bao gồm các thành phần chủ chốt nhà trường và giáo viên giỏi (Thành phần : Ban giám hiệu, công đoàn, đoàn thanh niên, khối trưởng và một số giáo viên bộ môn dạy giỏi).

Tổ mạng lưới cùng với cán bộ thư viện lập kế hoạch như tổ chức chuyên đề sách, hoạt động khép kín trong năm học. Cụ thể như tổ chức chuyên đề sách, hoạt động ngoài giờ, sưu tầm tư liệu làm giàu nội dung kho sách, ngoài ra còn xã hội hóa vận động đầu tư kinh phí cho thư viện :

- Hoạt động của thư viện phải đảm bảo sách và trang thiết bị cho giáo viên và học sinh.

- Hỗ trợ đặc lực cho giáo viên những tài liệu liên quan đến bài giảng trước khi lên lớp.

- Hướng dẫn cho giáo viên và học sinh đọc sách bằng cách thông qua các bước nghiệp vụ như giới thiệu sách mới, tra cứu mục lục.

- Bắt buộc hằng năm cán bộ thư viện phải biên soạn ít nhất từ hai thư mục trở lên.

- Thư viện thường xuyên, tổ chức các hội thi : thuyết trình, mạn đàm, đố vui, kể chuyện theo sách bằng nhiều hình thức khác nhau.

- Cán bộ thư viện tham gia hội thi thư viện giỏi, hằng năm do phòng và sở tổ chức. Qua hội thi giúp cán bộ thư viện nâng cao tay nghề và động viên, khen thưởng những cá nhân đơn vị làm tốt công tác. Trong năm học 2006-2007 hội thi thư viện giỏi lần 3 cán bộ thư viện Huyện Bình Chánh đạt giải nhất toàn thành phố.

- Với phương pháp dạy học hiện nay là làm thế nào để biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo. Vì thế thư viện phải suy nghĩ các phương pháp để giúp các em biết yêu quý sách và ý thức tự học.

- Thư viện hoạt động có tốt hay không là do nguồn kinh phí bổ sung hằng năm ở mỗi thư viện. Vì thế trong hoạt động thư viện phải tranh thủ nguồn kinh phí từ thông tư 30 (liên bộ tài chính – giáo dục) có quy định từ 8 đến 10% tổng kinh phí cho giáo dục hằng năm để bổ sung sách và trang thiết bị. Các trường lập dự toán với cơ quan tài chính để được cấp kinh phí. Trong đó khoảng 1/3 để mua sách bổ sung cho thư viện.

* Tóm lại :

- Thư viện trường học là bộ phận quan trọng trong nhà trường trung học phổ thông. Được các cấp quản lý giáo dục quan tâm chỉ đạo bằng các văn bản, ban hành các quyết định phù hợp với tình hình phát triển của đất nước.

Sau giải phóng Miền Nam 30/4/1975 và đến những năm 80. Bộ giáo dục qui định tiêu chuẩn thư viện QĐ 288. (Các xuất bản phẩm tập trung bằng số lượng phản ánh thời kỳ kinh tế tập trung, bao cấp).

Năm 1986 thực hiện nghị quyết lần VI của Đảng, trong đó đổi mới kinh tế. Để phù hợp năm 1990. Bộ giáo dục quy định thư viện theo tiêu chuẩn QĐ659 và 01/2000 Bộ giáo dục – đào tạo đánh giá xây dựng thư viện theo tiêu chuẩn QĐ01 kèm theo văn bản hướng dẫn 1185 của Bộ xây dựng các tiêu chí cụ thể theo thư viện chuyên ngành giáo dục, đáp ứng phục vụ cho đổi mới chương trình, đổi mới phương pháp dạy học.

- Hoạt động của thư viện phải gắn kết với nhiều bộ phận trong nhà trường.

- Thư viện còn là “trung tâm văn hoá của địa phương, của nhà trường” thư viện trường học theo tiêu chuẩn QĐ01 góp phần thành công chương trình giáo dục mới của Bộ.

- Xây dựng thư viện phải đồng bộ từ cơ sở vật chất, sách báo, tạp chí và cán bộ thư viện.

* Từ hoạt động thực tế của thư viện xin kiến nghị :

- Cơ sở vật chất được quan tâm (phòng thư viện và thiết bị)

- Trình độ cán bộ thư viện phải học tập nâng cao.

- Kinh phí được bổ sung thường xuyên.

* Giải pháp :

- Khi tiến hành xây dựng trường ngành giáo dục được tham gia tư vấn thiết kế để xây dựng thư viện đúng chuẩn về diện tích và địa điểm giúp giáo viên và học sinh thuận lợi đọc sách.

- Ở trường trung học cơ sở. Cán bộ thư viện phải có trình độ cao đẳng cho nên trường cao đẳng sư phạm kết hợp đào tạo cán bộ, giáo viên thư viện. Về chế độ đãi ngộ cán bộ thư viện giống như giáo viên.

- Nguồn kinh phí từ thông tư 30 (liên bộ tài chính-giáo dục) được cơ quan tài chính thực hiện đầy đủ theo tỉ lệ trong quyết định.

- Khi xét đánh giá danh hiệu thi đua của trường nên gắng thêm các mức độ tiêu chuẩn thư viện theo QĐ01 của bộ.

Trên đây là báo cáo tham luận về “thư viện trường học bậc trung học” ngành giáo dục Huyện Bình Chánh được đóng góp ba nội dung – cơ sở vật chất, cán bộ thư viện và hoạt động của thư viện. Do báo cáo phát xuất từ địa phương cấp Huyện cho nên còn hạn chế về nhiều điểm chung với nhiều địa phương khác trong chỉ đạo và thực hiện công tác thư viện trường học.

Kính mong quý vị trao đổi, bổ sung thêm để công tác thư viện trường học ngày càng được hoàn thiện góp phần vào thành công sự nghiệp trồng người.